

vált a homály. Régi, régi ház rácsos kerítése előtt lépdelt. A kerítés mellett a kertben akkor esókölt szájon egy lányt egy izmos vállu, barna fiu . . . Megismerte János, az első tanársegéd volt. A lány . . . a lány pedig Ő volt . . .

Villámok hasítottak a csendbe, kövér cseppekben esöztek alá a felhők. Amint meg-megvillant a feltornyosult fellegek közt, mintha az öreg Cenket látta volna . . . És úgy tünt fel a villámlásnál, mintha erdőkoszoruzta homloka körül pusztító lángok lobogtak volna vérvörösen . . .

Az esőben János sulyos léptekkel hazafelé tartott. Már nem bánta, akármit is csinálnak azok . . . Érezte, tudta, hogy ki kell dobnia, hogy kidobott mindent az életéből addig, míg ismét szabadon nézhet körül odahaza. És addig jöjjön a munka, az ezerszerezett, hogy minél előbb siker következzen. Minden egyéb jöhet majd aztán . . .

A pesti lányok . . . Nem magán szánakozott János, amikor rájuk gondolt . . . Szőke Sándor.

* Diák-művészek Szegeden.

A hét folyamán két diák-impresszário érkezett Szegedre, hogy előkészítse az augusztus elejére tervezett nagyszabású ünnepségeket, melyeket kitűnő művészgárdája segítségével a Magyar Diáknyomor Enyhítő Akció rendez. Az egyesület, melynek munkájában résztvesznek az összes budapesti diákegyesületek, a kultuszminiszter kezdeményezésére és támogatásával május hónapban kezdte meg munkáját, célul tűzve maga elé nyári mulatókat, színielőadásokat, hangversenyeket, kabarék és táncestélyek rendezése által az ifjúságot megélhetéséhez és munkájához szükséges anyagi jövedelemhez juttatni. Az Akció fővédnökei nagybányai Horthy Miklós kormányzó és József főherceg, védnökei között a kormányon levő miniszterek, Hohenlohe Károly Egön herceg, Nádassy orsz. rendőrfőkapitány foglalnak helyet, az Akció díszelnöke Klebelsberg Kuno gr. A kultuszminiszterium részéről megbízott Letzter József szinigazgató vezetésével az egyesület budapesti (Köztelek-u. 1. II. emelet) helyiségében május óta szorgalmasan folynak a próbák, a művészi hajlamú diákok közül válogatott kis színészgárda egész sereg kabarészámot és szindarabot tanult be s most utnak indulnak, hogy tudásukat, munkájukat az egész diákság javára értékesítsék.

Az Akció színészgárdájának első bemutatkozása a múlt héten lezajlott nagyszerű Karneval-estén történt meg az Angolparkban, amikor a parkot zsúfolásig megtöltő közönség reggelig mulatott a legjobb fővárosi színészek vendégfölléptével megtartott színi- és kabaré-előadásokon. A diákgárda, mielőtt vidéki körutját megkezdi, díszes ünnepségek keretében a budapesti Nemzeti Színházban fog egy napig vendégszerepelni; az első vidéki utjuk pedig Szegedre hozza az önfeláldozó munkájú diákszínészeket.

Értesülésünk szerint az Akció Szegeden két előadást szándékozik rendezni, még pedig augusztus hó első felében. Az egyik előadás a tervezet szerint a Városi Színházban folya le és a Heidelbergi diákélet-et szerepeltetné műsorán, a második előadás, mely reggelig tartó táncmulatsággal volna egybekötve, szép idő esetén az Ujszegedi Vigadóban tartatna meg és kabarédarabokból, víg számokból állana. Az Akció Szegedre érkezett titkára tárgyalásokat folytat ez ügyben az illetékes tényezőkkel, az eredményről és a végleges programról rövidesen tájékoztatni fogja a közönséget.

A vakációjukat, pihenésüket feláldozó diákok ezen altruisztikus akciója minden bizonnyal Szeged város közönségénél is meg fogja találni a megfelelő megértést és támogatást, annál is inkább, mert az Akció az amugy is sokoldalról igénybe vett közönségtől nem újabb áldozatot kér, hanem kellemes szórakozások, művészi élvezetek nyújtásával akar céljának megfelelni. A Szegedre érkező diákművészeket, akik két napig fognak Szegeden tartózkodni, a vendégszerető magyar közönség szeretetébe ajánljuk. Akik a Szegedre látogató diákok közül egyet vagy kettőt szívesen látnak vendégül és ezáltal munkájukat megkönnyíteni hajlandók, szándékukról sürgős értesítést a Szegedi Szeffe címére (Vásárhelyi-sugárút 2. sz.) küldjenek.

Az öreg Szeged.

Mulatóhelyek és egyébek.

Írta: Cserzy Mihály.

(Folytatás.)

(27) Az egyik eset egy fogadás volt. Egy vasárnapon együtt voltak a szokott vendégek az Oroszlán-kávéház külső termének nagy kerekasztalánál. Ez volt a fiatalság asztala. (Ennek természetrajzához tartozik, különösen ha szívta már a főiskola levegőjét, hogy azt hiszi: minden az övé egész a nagy diófaig és szigorúan gondol, ha nem is nagyot, de merészet és azt bizony — olykor egész helyesen — végre is hajtja hamarosan, nem törődve azzal, hogy bele is törhet a bicskája.) Feketéztek és tereferéztek. Odakint a nagyteremben Erdélyi Náci bandája szót, beszélgetés közben Széll Farkas, a megboldogult debreceni táblai elnök, elkezdte kritizálni a cigányok játékát. Hogy unalmasan, lélek nélkül muzsikálnak stb. A banda élén Rác Móric, az akkori fiatalság dédelgetett kedvence, játszott; érthető tehát, hogy visszatevészt szült a kritika. Kátai Pistát szerfölött bántotta ez, nagyot ütött az asztalra és ezzel a megjegyzéssel kiment a teremből:

— Levizsgáztatom én mindjárt a Móricot!

Mikor visszajött, lerakott az asztalra száz száz gyufát és nyugodtan leült. Odakint pedig egyszerre fölsírt a Móric hegedűje s megindult a nóták áradata. Persze, hogy másképp szólt a muzsika, mint az előbb. Meglátszott rajta azonnal, hogy gazdája van. Egyszerre föllitotta a fejét rá mindenki, Móric pedig ergette a szebbnél-szebb nótákat, régieket és újakat, egymásután, lelkesen, tüzesen. És telt az egyik perc a másik után, egyik negyedóra a másik után. Mi lesz ebből? . . . Ez a kérdés tilt ki minden arcra. A tekézők lerakták a dáköikat, a kártyázók a kártyáikat. Elült a társalgás moraja is, mindenki hallgatott, mindenki gyönyörködött az egymás sarkába hágó rövidre szabott nótákban, amik közt mindenki megtalálta a magyufaszálakat a kellő kontrolária mellett. Mikor a századikat odatette a rakáshoz, kisetet a kávéházi teakolta annak örökké mosolygó himlőhelyes pofáját.

— Elég Móric, megvan a száz!

Nem is sírt föl azóta száz nóta egyvégtiben, csak Urbán Lajos, a híres Kukac hegedűjén.

A második eset ugyancsak itt történt a kártyaszobában. Egy kerekasztalnál adták a bankot. Székula Jóska, a volt rendőrbiztos, is ott volt (akkor még fiatal diurnista volt csak a városnál) és „zetolt” a többi kispénzü emberekkel együtt. Addig rakta, míg a leg-

utolsó kis pénze is be nem uszott a bankba. Hogy hányszor esett meg ez a „pech“ Jóskán, azt csak a jó Isten tudja, de az bizonyos, hogy ezuttal nagyon nehezére esett. Mert amikor körültapogatta és összeke- resgélte a zsebeit és meggyőződött a valóságról, hi se égen, se földön egy rongyos „hatoska“, fogta az országszerte ismert, viharvert, kizöldült, kisárgult „krispinjét“ (most körgallérnak nevezik) és keserűen föl kacagott:

— Igy nevetett Leár király!

Itt született meg ez a szállóige.

Ez után a kis kitérés után visszatérhetünk az Iszák regiment további ösmertetéséhez.

A regiment inháberének „adjutánsa“ Buchperger István szintén szígyvártó volt. Csufrnéven: Nyúl Pista. Ennek az apja a horgosi Kárász-családhoz mint férfiszakács került Morvaországból. Később a Dáni-utcában az Olajos-házban korcsmát nyitott. Itt tanulta meg a fia az ivást és a korhelykedő életet. Am azért nem volt Pista bátyánk „kivetni való“ ember, megálta ökögyelme a helyét családnevelésben, munkában egyaránt.

Az iszák-regiment leginkább Felsővárosból a Kopartyu- és a Báthory-korcsmák vendégei közül rekrutálódott. De jutott a többi korcsmákból is, mert itt is találtak „hainaltváro“ vendégek. A korcsmazó emberek leginkább úgy gondolkoztak akkoriban, hogyha már este, vacsoraidőre nem értek haza, akkor hajnalig nemcsak hogy nem volt érdemes kimozdulni az „egy-üllőhelyből“, hanem illetlen is volt haza menni. Mások éjjeli nyugalmát mindig illetlenség volt háborgatni. A regiment tisztikarának a kvaterkázás és tréfalizésen kívül egyik foglalkozása a favágás volt. Ez nem úgy értendő, hogy kiálltak valamelyik fatelep elé fűrészszel és kecskelábbal és elszegődtek fát vágni, mint a hivatásos favágók, hanem elmentek egymáshoz mő- vába fölaprózni a télirevaló tüzelőanyagot. Talán nem is a nagy szivesség készítette őket erre, hanem a meg- vendéglés, ami a favágást követte.

A regiment „rekrutálása“ ugy történt, hogy akit a tisztikar megtalált valahol az utcán „elázva“, azt talicskán haza vitette. (Előbb persze kinyomozván, hogy ki az illető és hol lakik.) A nevét pedig beirták másnap mindjárt az „anyakönyvbe“. Ugy szintén annak a neve is bekerült a protokollba, aki a korcsmában az italtól renitenskedett. Sokan, leginkább iparosok és gazdálkodók (mert akkor mind a kettőnek jól ment sora) büszkéek voltak, ha bekerültek a nevetségességig komikus gárdába. Viszont másokon meg javított ez az „eljárás“ és kigyógyította őket a részegkedésből. A regimentnek az egész városban híre volt. Tipikus tagjai között mégis a legérdekesebb alak volt az adjutáns ur — Nyúl Pista. Ökögyelme még nyolcvan éves korában is megcselekedte azt a följegyzésre méltó virtust, hogy reggeli négy órakor három száll tapasztóigánnyal szerenádot adott a leányának, egy ma is élő, tekintélyes iparos feleségének, elhuzat- ván a maga kedvenc nótáját:

Ne ugorj ott, ahol árok nincsen,
Ne köszönj ott, ahol szép lány nincsen.

Az akkor még menyecske-asszony persze gyön- géden bevezette a szobába a kirugós öreg urat, a cigá- nyoknak pedig utilaput köttetett a talpukra. Egyszer pedig megcselekedte azt a pajkos dolgot, hogy az unokájának az apósát (aki székesfehérvári németajku vendéglős volt és egy szót sem tudott magyarul) ven- dégül látván a házánál, egy darabig csak társalgott a kezével — német származása létere egy betűt sem értvén németül — aztán elkapta a rokon karját, meg-

indította a zenélő óráját és öregségében is gyönyörű tenor hangjával énekelve a régi verbunkos-nótát: *jobbra kettő, balra kettő — bogárzó!* — táncra per- diült, mondván:

— Nem tudja ez, hogy hogy mulat a magyar ember!

Egyszer „kibagozott“ az öreggel is az inháber ur. Volt a belvárosban valami Reichardt nevezetű féldok- tor, Chirurgus, feleser vagy orvos, máseféle. Ez Stein- hardt Náci valahol nyakon csipte:

— Kollega ur, mikor küld már nekem nyulat? Maga ugyis olyan vadász, madarász, éhenkórász!

— No majd küldök kollega urnak egy süldőt.

Elment a Buchpingerhez és kurtán csak annyit mondott neki:

— Pista bácsi, ballagion el Reichardt doktor- hoz... Ismeri?

— Hogyne, Inháber ur.

— A kutya nyakára szijat akar csináltatni.

Elkocogott az öreg a tetthelyre, beköszönt.

— Mit hozta maka Pista pácsi?

— Hozni nem hoztam semmit, az inháber ur küldött.

Hasát tartotta a német sógor, ugy nevetett.

— Makia megviccelte az a petyár Náci.

— Miért?

— Nyulat kérte tőle és maka küldte... Hej, hej, grószártig, grószártig.

Ekkor nagyon megharagudott Nyúl Pista a gaz- dájára. Még a köszönését se fogadta.

— Csináljon bolondot az öregapjából — mondta duzzogva.

Mikor eljutott Steinhardt füleihez ez a káromko- dás, kiengesztelésül egy gyönyörű ébenfa-keresztet és olvasót faragtatott számára, ami az öreg urat mélyen meghatotta és jobbot nyujtott a tréfás borkirálynak. Ezt a keresztet nagy becsben őrizte haláláig. Azután pedig a család örökölte az egyéb értékes relikviákkal együtt. Érdemes lenne a városi muzeumba beszo- gáltatni — ha még megvan.

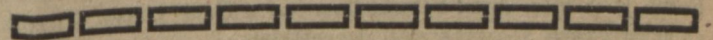
Nyúl Pista, helyesebben Buchperger fia szintén szígyvártó volt. Ő már *Könyvhegyre* magyarosította a nevét. Érzelemben is magyar, 48-as volt. Szidta a németet, mint a bokrot. Az apja tulajdonságát csak annyiban örökölte, hogy igen jó és szorgalmas iparos volt. Becsületes munka került ki a műhelyéből és hogy az italt nem utálta. Reggel négy-öt korcsmába is belátogatott ezzel a kijelentéssel:

— Rossz íze van a számnak, a legkisebb üvegbe a legjobbik pálinkából adjon, háttha megjavul.

Aztán megreggelizett otthon, utána bevett Totzer- nél egy „kis-húst“ és ekkor következett a bor. A két decik. Kezefejét dörzsölgetve, állva szopogatta el min- denütt a — medecinát.

Az Iszák-regimentnek csak a neve maradt fenn. Egyéb helyes cselekedetükről aligha tud valaki va- lamit.

(Folyt. köv.)

Hiszek egy Istenben,

Hiszek egy Hazában,

Hiszek egy isteni örök Igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában

Ámen.

